gemeente **Roermond**

uw nummer

uw datum

AAN
de leden van de gemeenteraad

ons nummer 75480 - 2024
onze datum 5 november 2024
verzonden
inlichtingen bij PJ Schroeten
Cluster Bedrijfsvoering/Financiën
doorkiesnr. 0475 - 359 112

betreffende Raadsinformatiebrief Septembercirculaire 2024 Gemeentefonds

Geachte leden,

Recent is de septembercirculaire 2024 uitgebracht door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Via deze brief informeren wij u in aanloop naar de begrotingsbehandeling 2025 over de ontwikkelingen op hoofdlijnen. Voor de begroting 2025 is namelijk de meicirculaire 2024 uitgangspunt en nog niet de septembercirculaire 2024. De effecten hiervan worden middels de 3e tussenrapportage 2024 aan uw raad voorgelegd.

Leeswijzer
In deze raadsinformatiebrief (hierna RIB) wordt ingegaan op de effecten (mutaties) van de septembercirculaire 2024 voor de begrotingsjaren 2024 t/m 2028. Allereerst wordt in tabel 1 op hoofdlijnen het effect van de bijstelling van de septembercirculaire 2024 ten opzichte van de meicirculaire 2024 weergegeven. Detailinformatie omtrent de mutatie in de algemene uitkering en decentralisatie- (DU) en integratie- (IU) uitkeringen en taakmutaties zijn terug te vinden in achtereenvolgens tabel 2 en 3. Om tevens een integraal beeld van het begrotingssaldo te presenteren, is in de tabellen 4 en 5 het lopende begrotingssaldo 2024 alsmede de meerjarenbegroting 2025 – 2028, inclusief de mutatie van de septembercirculaire 2024 weergegeven.
Meer informatie vindt u via:
https://www.rijksoverheid.nl/ documenten/circulaires/2024/09/17/septembercirculaire-gemeentefonds-2024

Septembercirculaire 2024

Bijstelling septembercirculaire 2024 ten opzichte van meicirculaire 2024 op hoofdlijn
In onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen het effect van de septembercirculaire 2024 ten opzichte van de meicirculaire 2024 voor de omvang van de totale algemene uitkering weergegeven:

Tabel 1: Bijstelling Gemeentefonds septembercirculaire 2024 t.o.v. meicirculaire 2024 op hoofdlijn

Bedragen in €	2024	2025	2026	2027	2028
Septembercirculaire 2024	160.484.021	164.837.039	161.132.676	167.206.834	172.698.826
Meicirculaire 2024	158.849.686	163.414.019	157.091.406	163.069.717	168.269.175
Totaal mutatie	1.634.335	1.423.020	4.041.270	4.137.117	4.429.651
Mutatie algemene uitkering (excl. taakmutaties)	1.469.743	1.057.792	1.166.025	1.031.414	932.232
Mutatie decentralisatie uitkeringen, integratie uitkeringen en (DU, IU) en taakmutaties (< €50k)	164.592	365.228	2.875.245	3.105.703	3.497.419
Onderverdeling mutatie	**1.634.335**	**1.423.020**	**4.041.270**	**4.137.117**	**4.429.651**

De bijstelling van de septembercirculaire 2024 is voor alle jaren positief. Verderop in deze brief zullen de belangrijkste mutaties nog in detail worden toegelicht.

Mutatie algemeen deel van de algemene uitkering in detail (exclusief taakmutaties)
In onderstaande tabel 2 wordt het effect (mutaties) van de septembercirculaire 2024 ten opzichte van de meicirculaire 2024 voor de omvang van het algemeen deel van de algemene uitkering in detail weergegeven.

Tabel 2: Bijstelling algemeen deel algemene uitkering in detail

Bedragen in €	2024	2025	2026	2027	2028
Mutatie volume accres		136.232	141.381	134.838	175.378
Mutatie Loon Prijs ontwikkeling (LPO) accres		685.659	791.541	918.789	861.670
Mutatie hoeveelheidsverschillen (aantallen)	-117.585	304.573	312.922	93.224	-10.620
Bijstelling raming ruimte onder BCF-plafond	1.697.976				
Overige mutaties	-110.649	-68.672	-79.819	-115.437	-94.196
Totaal mutatie algemeen deel algemene uitkering	**1.469.742**	**1.057.792**	**1.166.025**	**1.031.414**	**932.232**

- ***Mutatie volume + loon-prijs (LPO) accres***

Er vindt een positieve bijstelling plaats van het accres (zowel volumedeel als LPO) gemeentefonds 2025 en verder, zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2024 o.b.v. de bbp cijfers uit het CEP. Na uitkomen van deze septembercirculaire hebben wij bericht ontvangen van het ministerie van binnenlandse zaken dat de accresberekening niet geheel juist is opgenomen in de septembercirculaire. De CBS-revisie van afgelopen zomer is abusievelijk hierin niet meegenomen. Het volledig doorvoeren van de CBS-revisie leidt tot een hogere bbp-index voor 2025-2029 dan in de Miljoenennota 2025 geraamd. De index voor het volumedeel wordt door de revisie circa 0,1% hoger voor 2025-2029. Het Rijk gaat dit herstellen in de decembercirculaire, maar wij hebben gemeend dit al voor de volledigheid correct in de vertaling van deze septembercirculaire mee te moeten nemen.

- ***Bijstelling ruimte onder BCF - plafond***

Het BTW Compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Als gemeenten landelijk minder aanspraak maken op dit fonds met BTW declaraties, wordt deze vrije 'ruimte' toegevoegd aan het gemeentefonds. In deze circulaire wordt de verwachting van deze vrije ruimte bijgesteld naar ca. € 447 mln. Voor Roermond betekent dit een toevoeging aan het gemeentefonds van ca. € 1,7 mln.

- ***Mutatie hoeveelheidsverschillen (aantallen)***

Onder de overige mutaties zien we voor de jaren 2024 t/m 2028 een geringe negatieve bijstelling. Oorzaak ligt met name in ontwikkelingen van landelijke- en gemeentelijke aantallen met betrekking tot verschillende verdeelmaatstaven, zoals bijvoorbeeld het aantal inwoners, het aantal bijstandsontvangers en huishoudens met laag inkomen boven drempel.

Mutatie decentralisatie- en integratie uitkeringen (DU, IU) en taakmutaties

Decentralisatie- en integratie uitkeringen en taakmutaties (< € 50k) zullen conform de door uw raad vastgestelde beleidslijn één op één ingezet worden voor het doel waarvoor het rijk de middelen beschikbaar heeft gesteld. Binnen de verkregen middelen dient het doel uitgevoerd te worden.
In onderstaande tabel wordt het effect (mutaties) van de septembercirculaire 2024 ten opzichte van de meicirculaire 2024 voor de omvang van de decentralisatie-, integratie uitkeringen en taakmutaties in detail weergegeven.

Tabel 3: Bijstelling decentralisatie- en integratie uitkeringen en taakmutaties in detail

Bedragen in €	2024	2025	2026	2027	2028
Besparingsverlies Jeugd (taakmutatie)			2.206.221	2.315.082	2.375.157
Indexatie WMO demografie (taakmutatie)			316.902	645.795	985.474
Openbare bibliotheken (DU)		179.192	179.192		
Alleenverdienersproblematiek (DU)	123.280				
Wet betaalbare huur (DU)	41.312	70.122	59.739	33.296	26.744
Participatie (IU)		115.914	113.191	111.531	110.044
Totaal	**164.592**	**365.228**	**2.875.245**	**3.105.704**	**3.497.419**

Alleen de grotere mutaties (> € 100.000) zijn hieronder uitgelicht:

- ***Besparingsverlies Jeugd***

Het kabinet Rutte IV had besloten om te besparen op jeugdzorg. Deze besparing (oplopend tot € 511 miljoen in 2027) was in mindering gebracht op de middelen voor jeugdzorg op de aanvullende post van het ministerie van Financiën. Het nieuwe kabinet Schoof kiest ervoor om deze besparing te laten vervallen. De genoemde besparing wordt daarom nu toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd van de algemene uitkering van het gemeentefonds.

Het gaat om € 500 miljoen in 2026 en € 511 miljoen vanaf 2027. In paragraaf 2.2.11. van de meicirculaire 2024 is reeds gemeld dat de besparing van € 500 miljoen voor 2025 nog niet gerealiseerd kon worden en dat daarom voor 2025 een bedrag van € 500 miljoen is toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. Voor Roermond betekent dit een structurele toevoeging aan het jeugdbudget van circa 2,3 miljoen vanaf 2026. Hiermee wordt tevens de stelpost van 1,2 miljoen (besluit 6 mei 2021, 'Klaar voor de herstart') structureel vereffend vanaf 2026.

- ***Indexatie WMO demografie***

Met de VNG is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Vooruitlopend op de uitwerking is bij Voorjaarsnota 2024 op de Aanvullende Post een jaarlijkse tranche van € 75 miljoen vanaf 2026 oplopend tot € 300 miljoen in 2029 gereserveerd voor een aanvullende indexering voor demografie. Het kabinet heeft deze middelen bij Miljoenennota 2025 overgeheveld naar het begrotingsartikel Accres (hoofdstuk 60) zodat gemeenten hier rekening mee kunnen houden in hun meerjaren-begroting. De uitkomsten van het landelijk onderzoek zijn nog niet bekend en vormen een onzekerheid voor de definitieve uitkomst. In deze circulaire zijn deze middelen toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen Wmo, omdat de middelen betrekking hebben op de Wmo en dan ook conform de maatstaven in dit cluster worden verdeeld. Voor Roermond betekent dit een toevoeging in 2026 van circa 316.000 oplopend naar 985.000 in 2028. De demografische ontwikkeling van Roermond laat een toename zien van circa 30% van 2023 naar 2050 (bron: CBS regionale bevolkingsprognose 2022). De ontwikkelingen zoals die beschreven staan in landelijke programma's zoals WOZO (Wonen, Ondersteuning en Zorg voor ouderen), IZA (Integraal Zorgakkoord) en GALA (Gezond Actief Leven Akkoord) beschrijven de transformatie die nodig is om de zorg houdbaar en betaalbaar te houden in het licht van de demografische ontwikkeling.

- ***Openbare bibliotheken***

Na 2024 zal er een wettelijke zorgplicht voor gemeenten ingevoerd gaan worden ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak zullen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds ontvangen. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen de gemeenten een decentralisatie-uitkering, om zich op de periode van de zorgplicht te kunnen voorbereiden. Hiervoor is in 2025 en 2026 in totaal een bedrag van € 59,3 miljoen beschikbaar. Dit bedrag wordt over alle gemeenten verdeeld op basis van een bedrag van € 2,95 per inwoner. Dit komt voor Roermond neer op € 179.000 voor 2025 en € 179.000 voor 2026.

- ***Alleenverdienersproblematiek***

Gemeenten kunnen financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek in 2023 en 2024 onder het bestaansminimum uitkomen.
De Tweede Kamer heeft met de motie Warmerdam verzocht om de betrokken huishoudens actief te benaderen. Met de VNG is afgesproken dat gemeenten dit gefaseerd oppakken. Ter ondersteuning van gemeenten is een handreiking opgesteld. Via deze decentralisatie-uitkering ontvangen gemeenten budget om aan de betreffende huishoudens bijzondere bijstand te verstrekken. Landelijk wordt er een bedrag van € 22,6 miljoen uitgekeerd, wat voor Roermond neerkomt op ca € 123.000 voor 2024.

- ***Wet betaalbare huur***

Het Rijk stelt middelen ter beschikking om gemeenten financieel te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van het wetsvoorstel 'Wet betaalbare huur' welke op 1 juli 2023 in werking is getreden. Daarmee krijgen gemeenten de bevoegdheid om toezicht te houden en handhavend op te treden met betrekking tot:
• De maximale huurprijzen die gelden op grond van het woningwaarderingsstelsel (WWS).
• De maximale huurverhogingen in de gereguleerde sector.
• De informatieplicht op verhuurders om hun huurders een puntentelling te overleggen bij het afsluiten van een contract.
Gemeenten ontvangen zowel een bijdrage voor de eenmalige kosten van de implementatie van het wetsvoorstel. Daarnaast ontvangen gemeenten een bijdrage voor het ontvangen en behandelen van meldingen en de handhaving op deze meldingen. Voor Roermond komt dit neer op een bedrag van ca. € 40.000 voor 2024, wat oploopt voor de jaren 2025 en 2026 naar ca. € 60.000 p/j, om vervolgens uit te komen op ca. € 30.000 p/j voor de jaren 2027 en 2028.

- ***Participatie integratie-uitkering (IU)***

Middels de integratie-uitkering Participatie (IU Participatie) compenseert het Rijk gemeenten vanaf 2025 voor de afschaffing van het lage-inkomensvoordeel (LIV) in de sociale werkvoorziening. Voor het jaar 2025 wordt landelijk € 19,8 miljoen toegevoegd aan de IU Participatie. Aangezien het een bedrag per plek betreft, loopt de compensatie voor de Wsw na 2025 af met de afbouw van de Wsw (€ 13,4 miljoen in 2025, teruglopend naar € 0 vanaf 2048). De compensatie voor beschut werk loopt op met het landelijk aantal plekken in de ministeriële regeling (€ 6,4 miljoen in 2025, oplopend naar € 16,8 miljoen vanaf 2048). Voor Roermond een toename van ca € 116.000 voor 2025 aflopend naar € 110.000 in 2028.

Actualisatie begrotingssaldo 2024

In de 2e tussenrapportage 2024 is aan uw raad op 17 oktober 2024 onderstaand positief begrotingssaldo 2024 gepresenteerd. Het begrotingssaldo 2024 zal als gevolg van de septembercirculaire 2024 nog gaan wijzigen. Deze wijziging wordt meegenomen in de besluitvorming 3e tussenrapportage 2024 (raad december a.s).

Tabel 4: Actualisatie begrotingssaldo 2024 na septembercirculaire 2024

Bedragen x € 1.000,-	2024
Stand begrotingssaldo 2e tussenrapportage 2024 (Raad Oktober)	4.723
+ Mutatie septembercirculaire 2024	1.469
+/- Mutaties 3e tussenrapportage 2024	p.m.
Geprognotiseerd begrotingssaldo 2024 na septembercirculaire 2024	**6.192**

Actualisatie begrotingssaldo meerjarig (2025 – 2028)

In onderstaand overzicht zijn, opvolgend aan de standen Begroting 2025 (Raad November 2024), de mutaties voortkomend uit de septembercirculaire 2024 meegenomen. Tevens zijn de reserveringen voor loon- prijsontwikkeling (LPO), geactualiseerd o.b.v. de CPB prijsindexen septembercirculaire 2025. Dit leidt tot onderstaand prognose beeld:

Tabel 5: Actualisatie begrotingssaldo meerjarig na septembercirculaire 2025

Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo na begroting 2025	**1.347**	**-1.003**	**826**	**863**
Mutaties septembercirculaire 2024	**1.058**	**1.166**	**1.031**	**932**
Mutatie ontwikkeling loon-prijs index	**0**	**-820**	**-864**	**-890**
Prognose meerjarig begrotingssaldo na septembercirculaire 2024	**2.405**	**-657**	**993**	**905**

Wij hopen u hiermede voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris, de burgemeester,

J. van Putten Y.F.W. Hoogtanders